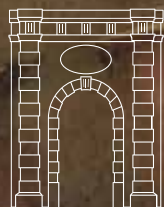

Jaarverslag 2020
Museum Sjoel Elburg

Museum
Sjoel Elburg

Jaarverslag 2020 Museum Sjoel Elburg

Bestuursverslag Stichting Museum Sjoel Elburg (SMSE)

De Stichting Synagoge Elburg is opgericht op 26 oktober 2005. In 2016 is de naam van de stichting gewijzigd in Stichting Museum Sjoel Elburg.

Voorwoord

Een gedenkwaardig jaar – dat had het moeten worden. Omdat we 75 jaar vrijheid zouden vieren. Er was veel energie gestoken in verschillende projecten, waarmee we wilden gedenken wat joodse inwoners van ons land is aangedaan.

Het werd een gedenkwaardig jaar – maar om een heel andere reden. Noodgedwongen moesten we langere tijd de deuren van ons museum sluiten. Geplande activiteiten konden niet doorgaan, groeps-bezoeken moesten worden geannuleerd.

Maar onze inspanningen zijn niet helemaal tevergeefs geweest. Ondanks alle coronamaatregelen hebben we nog enkele duizenden bezoekers mogen ontvangen. De film 'Onderduiken op de Noordwest-Veluwe' ligt klaar voor gebruik wanneer de schoolklassen weer komen.

De ontwikkelde fietsroute langs talrijke onderduikadressen blijft beschikbaar. Heel anders dan we hadden voorzien, hebben we dit jaar ervaren wat het betekent om vrij te zijn. Des te meer reden om onze vrijheid te vieren en te koesteren.

J. Swager, voorzitter

Doel Stichting Museum Sjoel Elburg

- het bijeenbrengen en besteden van gelden ten behoeve van het onderhoud en verantwoord museaal gebruik van de voormalige synagoge aan de Jufferenstraat 5/Graaf Hendriksteeg 2 en de panden Graaf Hendriksteeg 4 en Zuiderwalstraat 11 te Elburg;
- het documenteren en visualiseren van de historie van de joodse gemeenschap in de mediene, in het bijzonder te Elburg;
- het in stand houden, onderhouden en beheren van de voormalige synagoge te Elburg als rijksmonument;
- het verrichten van alle verdere handelingen, die met het vorenstaande in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn.

De stichting tracht haar doel onder meer te verwezenlijken door:

- a. het inrichten en in stand houden van een permanente expositie in de voormalige synagoge te Elburg;
- b. het werven van begunstigers, het op alle andere manieren bijeenbrengen van gelden, het stimuleren van de belangstelling voor de als joods museum ingerichte voormalige synagoge;
- c. het in eigendom of erfpacht verwerven van de voormalige synagoge te Elburg.

Samenstelling bestuur januari 2020

Voorzitter:	J. Swager
Plv. voorzitter:	vacature
Secretaris:	W. Schenk
Plv. secretaris:	J. Kooman
Penningmeester:	B. van Eerde
Plv. penningmeester:	W. Rutten
Lid:	C.J. van den Boogert
Lid:	T.G.T. Breen
Lid:	M. Clement
Lid:	mevrouw M. Verheij-van Beijnum
Adviseurs bestuur:	mevrouw F. Jeletich-Visser en rabbijn E. van Voolen

Wijzigingen samenstelling bestuur

In de laatste vergadering van 2019 werd afscheid genomen van mevrouw Frida Hengeveld, die vanwege persoonlijke omstandigheden haar bestuursfunctie en het lidmaatschap van de tentoonstellingscommissie niet kon voortzetten.

In de vergadering van juni werd, mede in verband met zijn gezondheid, afscheid genomen van Hans Kooman. Hans is sinds 2013 bestuurslid geweest. Hij vervulde de functie van tweede secretaris en maakte in die functie de verslagen van de bestuursvergaderingen en andere bijeenkomsten. Ook vertegenwoordigde hij Museum Sjoel Elburg in het overleg van de Stichting Museumstad Elburg. Door de voorzitter werd hij hartelijk bedankt voor zijn bijdrage aan ons museum.

Het kostte enige moeite om nieuwe bestuursleden te vinden; persoonlijke contacten en werving via de website en LinkedIn maakten dat per september van het verslagjaar mevrouw Madeleine Vink aangesteld kon worden als vertegenwoordiger (en lid) van de tentoonstellingscommissie en de heer Gerard van der Velde als algemeen bestuurslid. De heer Gert Deelen maakte zijn belangstelling bekend om meer voor de Sjoel te willen doen en kon aangesteld worden als notulist. Helaas noopte zijn ziekte hem ertoe om al snel weer te stoppen met deze taak.

Bankrek.nr:	NL 48 RABO 0115 5 142 60
BTW nr:	NL 8153.30.741.BO1
RSIN:	8153.30.741
KvK:	08140269
Adres:	Museum Sjoel Elburg Graaf Hendriksteeg 2 8081 CH Elburg
T.	0525 685 564
E.	info@sjoelburg.nl
W.	www.sjoelburg.nl

De Stichting Museum Sjoel Elburg is een culturele ANBI

Taakverdeling bestuur

De verschillende taken in het bestuur waren als volgt verdeeld:

J. Swager

- voorzitter van de vergaderingen van het bestuur
- vertegenwoordiger van Stichting Museum Sjoel Elburg in de breedste zin des woords

W. Schenk

- verantwoordelijk voor en verzorgen secretariaat in samenwerking met de tweede secretaris
- opstellen van het jaarverslag secretariaat
- actualiseren organogram in samenwerking met de tweede secretaris
- coördineren werkgroep communicatie/pr
- vertegenwoordiger namens SMSE in de werkgroep pr van de Stichting Museumstad Elburg
- afgevaardigde naar SyNeOn

J. Kooman

- verslaglegging vergaderingen dagelijks en algemeen bestuur in samenwerking met de eerste secretaris
- ondersteuning eerste secretaris
- afgevaardigde naar Stichting Museumstad Elburg

B. van Eerde

- verzorgen financiële administratie
- maken begroting en financieel jaarverslag
- contactpersoon voor leveranciers van kassa, telefoon, automaat, museumkaart, beveiliging en beamers

W. Rutten

- ondersteuning eerste penningmeester
- beheren kassasysteem, (mede) verzorgen van subsidieaanvragen
- lid werkgroep museumwinkel
- lid van de werkgroep beheer en onderhoud

C.J. van den Boogert

- contactpersoon SMSE-SVMSE

T.G.T. Breen

- lid van de werkgroep educatie

Vacature

- behartigen interne aangelegenheden, plaatsvervangend voorzitter
- lid van de tentoonstellingscommissie

Mevrouw M. Verheij-van Beijnum

- lid werkgroep communicatie/pr
- uitvoeren pr-werkzaamheden
- onderhouden contacten media

M. Clement

- lid van de werkgroepen communicatie/pr
- lid van de werkgroep beheer en onderhoud
- adviseur technische zaken

Mevrouw F. Jeletich-Visser

- adviseur bestuurlijke aangelegenheden
- adviseur werkgroep museale aangelegenheden
- adviseur werkgroep wisseltentoonstellingen

E. van Voolen

- adviseur werkgroep museale aangelegenheden
- adviseur werkgroep wisseltentoonstellingen

Voor allen geldt: behartigt samen met de anderen de museale aangelegenheden.

Met ingang van september 2020 traden, zoals hierboven gezegd, mevrouw Madeleine Vink en de heer Gerard van der Velde toe tot het bestuur. Mevrouw Vink vertegenwoordigt de tentoonstellingscommissie. De heer Van der Velde werd tweede voorzitter, afgevaardigde naar en bestuurslid van de Stichting Museumstad Elburg en lid van de werkgroep beheer en onderhoud.

Op 7 december werd afscheid genomen van mevrouw Frederieke Jeletich-Visser. Frederieke stond (mede) aan de wieg van Museum Sjoel Elburg en was een drijvende, stuwende en sturende kracht voor zowel de vaste expositie als de wisselexposities en de algemene organisatie van het museum.

Afscheid Frederieke Jeletich

Haar opvolgster is mevrouw Cathy Leijs, eigenaar van toon...in vorm.

Bestuursvergaderingen

Het Algemeen Bestuur van de Stichting Museum Sjoel Elburg vergaderde acht keer, te weten op 14 januari, 11 februari, 10 maart, 12 mei, 9 juni, 8 september, 13 oktober, 10 november en ten slotte op 8 december. De vergadering van april verviel als gevolg van de onzekere situatie door de lockdown die in verband met het coronavirus ingesteld was. Ook vervielen beide vergaderingen met de stichting Vrienden van Museum Sjoel Elburg. Om de bepaling van het onderling afstand houden na te kunnen leven, werd een aantal keren vergaderd in de vergaderzaal van de gereformeerde kerk van Doornspijk. Ook werd een aantal vergaderingen digitaal gehouden.

De agenda

De agenda van de vergaderingen is gedurende het verslagjaar grotendeels bepaald door:

- de vacatures van bestuursleden en de opvolging van mevrouw Jeletich;
- de nieuwe exposities, in het bijzonder "Vermoorde Kunst";
- het onderhoud van het pand Graaf Hendriksteeg 2, de financiering ervan en het overleg erover met de gemeente Elburg;
- de gevolgen van de overheidsmaatregelen in verband met het coronavirus: sluiting en heropening van het museum, de veiligheidsmaatregelen zoals ontsmetting, routing, aanmelding en financiële ondersteuning door de gemeente Elburg, de provincie Gelderland en andere fondsen;
- de ontwikkeling van een website van het VVV c.q. de Stichting Museumstad Elburg.

Corona

Op 12 maart werden de maatregelen ter bestrijding van het coronavirus afgekondigd: de Sjoel moest sluiten. Dit had natuurlijk de nodige consequenties voor de geplande exposities en ook voor de financiën. Op 1 juni mochten we weer open, maar wel met zware voorzorgsmaatregelen zoals telefonisch aanmelden voor bezoek, hygiënemaatregelen, maximumaantal bezoekers, gezondheidscheck en routing in het museum. Gelukkig konden we er aan voldoen. En onze vrijwillige suppoosten stonden te trappelen om weer aan de slag te gaan. Dankzij de expositie "Vermoorde kunst" konden we direct al een groot aantal

bezoekers verwelkomen. In de maand september ontvingen we meer bezoekers dan we ooit in september ontvangen hebben.

Deze situatie duurde tot 15 december, toen in verband met de nieuwe opmars van het coronavirus een tweede lockdown werd afgekondigd. Opnieuw kregen we de opdracht om de deuren te sluiten, en dat duurt ook in 2021 nog voort. Het virus maakte ook onder onze vrijwilligers of in hun kring zijn slachtoffers, maar gelukkig zonder dat er iemand aan overleed. Het was een periode waarin veel bedrijven hun (betaalde) hulp aanboden om een verantwoorde openstelling te realiseren, maar we deden het op eigen kracht. Overheden boden hun financiële ondersteuning aan. De penningmeesters onderzochten alle aanbiedingen. De provincie Gelderland en het Mondriaanfonds droegen effectief bij en daardoor bleven de financiële verliezen beperkt.

Samenwerking

Er is in 2020 samengewerkt met de provincie Gelderland en met de gemeente Elburg. Verder met het Joods Historisch Museum te Amsterdam en met de Stichting Museumstad Elburg. Er is contact geweest met het Ikonenmuseum te Kampen om te onderzoeken of 'we iets voor elkaar zouden kunnen betekenen'. Met de Stichting Het Verscholen Dorp in Vierhouten stond de afspraak dat er samengewerkt zou worden bij de organisatie van de 5-meiwandeling die langs de Sjoel zou voeren. Dit evenement kon door de coronamaatregelen geen doorgang vinden. Ook kon door de maatregelen geen bijeenkomst van SyNeON (Synagogale instellingen Noord- en Oost-Nederland) gehouden worden.

Stichting Museumstad Elburg Hanzesteden

Stichting Museumstad Elburg is een overlegorgaan voor de museale instellingen van de gemeente Elburg: Museum Elburg, Museum Sjoel Elburg, Museumsmederij De Hoefhamer, Nationaal Orgelmuseum, Botterwerf De Hellige, Artilleriemuseum 't Harde, Kruidentuin De Groene Kruidhof en de voormalige Visafslag (beide werkgroepen van de oudheidkundige vereniging Arent thoe Boecop). J. Kooman woonde vanuit het bestuur van de Sjoel de vergaderingen bij. Zijn taak werd vanaf september overgenomen door G. van der Velde. Hij nam ook het penningmeesterschap van de stichting over van onze oud-voorzitter Theo van Ledden.

Het belangrijkste item van de stichting was het gesprek over de ontwikkeling van en voorwaarden voor een website waarin allerlei onderdelen van de stad Elburg gepromoot worden onder het motto 'samen sterker, ook in marketing en communicatie'. De website vervangt de website van de VVV. Voortvarend werd aan de ontwikkeling gewerkt en op 19 juni werd de website gelanceerd. De website moet het bezoekers makkelijk maken om snel te zien wat er in Elburg allemaal te doen is en uitdagen om het uitstapje naar Elburg ook daadwerkelijk te maken.

In het reguliere proces werd van de aangevraagde subsidie van € 16.000,- € 14.460,- aan de Sjoel toegekend, bestemd voor professionele ondersteuning van het museum.

De Hanzesteden Elburg, Harderwijk en Hattem ontwikkelden een initiatief om bezoekers van een museum in een van deze steden te stimuleren ook musea in de andere Hanzesteden te bezoeken. De bezoeker ontving een gidsje met daarin de namen van de musea in de andere steden en kreeg daarin een stempel. Wanneer ook bij nog vier andere Hanzestadmusea een stempel verkregen was, ontving men een setje kaarten.

SyNeON

SyNeON is een samenwerkingsverband in Noord- en Oost-Nederland van organisaties die zich bezighouden met activiteiten op joods religieus en cultureel gebied. Van het verband maken deel

uit: synagogale instellingen in Groningen, Winsum, Zuidlaren, Bourtange, Dalfsen, Ommen, Aalten, Enschede, Westerbork, Borculo, Winterswijk, Dieren, Zwolle en Elburg en de St. Joods Erfgoed Harderwijk. Museum Sjoel Elburg wordt vertegenwoordigd door de voorzitter en secretaris van Museum Sjoel Elburg en door de secretaris van de Stichting Vrienden Museum Sjoel Elburg.

Persoonlijke zaken

Op 4 april overleed professor Arnold Heertje. Professor Heertje was vanaf het ontstaan van de Sjoel nauw betrokken bij de ontwikkeling van de Sjoel. Niet alleen financieel, maar bij vrijwel alle belangrijke gebeurtenissen gaf hij gehoor aan de uitnodiging aanwezig te zijn, samen met zijn vrouw. Op 6 maart 2007 hield hij een Sjoellezing met de titel: De waarde van ons cultureel erfgoed. In december 2019 meldde hij dat hij bij de opening van de expositie "Waarom schrijf je me niet" om gezondheidsredenen niet aanwezig kon zijn.

Op 10 november overleed Constant Vecht. Tijdens de Open Joodse Huizedagen in mei 2014 heeft hij in het woonhuis van zijn Elburgse familie - Beekstraat 38 - het oorlogsverhaal van zijn familieleden Jacob, Sophie en Moos Vecht verteld.

In het jaarverslag van de Stichting Vrienden van Museum Sjoel Elburg is er uitgebreid aandacht aan geschonken, maar ook in dit jaarverslag vermelden we met erkentelijkheid dat mevrouw Greet Visser, voormalig bestuurslid van 'de Vrienden' en drijvende kracht achter het in herinnering houden van het joodse leven van Elburg, is benoemd tot ridder in de orde van Oranje-Nassau.

Schenken

Museum Sjoel Elburg is goed bedacht met de volgende museale schenkingen:

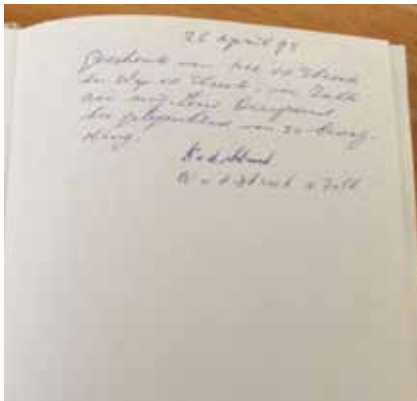
- In verband met zijn waardering voor de goede samenwerking tijdens zijn expositie in 2019, schonk Sam Drukker uit de serie "Minje" de tekening van Jack Courant.
- De expositie van het Bijbels Museum is een mobiele expositie geworden. Een hoeveelheid werken werd overbodig en vijf werken van Ruud Bartlema, die de vijf letters van de Thora symboliseren, werden aan de Sjoel geschonken. Het is de bedoeling dat Ruud Bartlema in 2022 weer in de Sjoel exposeert.
- Onze adviseur rabbijn Edward van Voolen schonk ons een aantal museale stukken die al langere tijd in onze vaste expositie opgenomen zijn, te weten: een sederschotel met losse schoteltjes, een Rosj-Hasjanabordje, het bord van de joodse invalide Petrus Regout, twee sjabbatskandelaars, twee chanouka's, een megillah en een havdalah-kaars.
- Het echtpaar Verstegen uit Deventer schonk een schilderijtje van Else Berg; een schilderij dat onderdeel uitmaakte van de expositie "Vermoorde kunst".

- Nog een werk van Else Berg kwam in ons bezit: een krijttekening, geschonken door mevrouw E. Schrok uit Den Haag.

- Een schoolplaat, met als voorstelling een groep joden die afgevoerd wordt naar het vernietigingskamp, werd geschonken door de familie Hupkes uit Zwolle.

- Uit de nalatenschap van Leni Duijzend ontvingen we via de heer Renes uit Wezep het boek "Oldebroek in oorlogstijd". Een inmiddels uitverkocht boek en uniek omdat Leni had het gekregen van Kee en Wip van de Streek-van Zalk uit Oldebroek. Leni heeft ondergedoken gezeten bij hun broer en zwager Hendrik van de Streek aan de Hof ter Eekterweg in Oosterwolde. Leni schreef voorin het boek: 'Geschenk van Kee vd Streek en Wip vd Streek-van Zalk aan mij. Overhandigd ter gelegenheid van de bevrijding.'

- De heer Renes uit Wezep schonk naast bovenvermeld boek nog vijf bijzondere boeken:
 1. Spanhaak, G. en J.B. Keuter, *De ambtseed getrouw...*, Kampen 1983
 2. Drie, van D. en J. van Gelderen, *Weggetjes naar de vrijheid. Kinderen in Kampen 1940-1945*, Wezep 2014
 3. Oord, van der N., *Het mankeert ons aan een goed adres*, Kampen 2000
 4. Zee, Vander R. en R. Innocenti, *Erika's verhaal*, Amsterdam 2005
 5. Shem-Tov, T, *Voortaan heet je Lieneke. Een vader schrijft brieven aan zijn ondergedoken dochtertje*, Amsterdam 2009
 6. Ridderbos, J., *Kroniek van de Jodenvervolging te Assen*, Assen 2016.

- De schoondochter van mevrouw Els Wannee-Immerzeel informeerde of de Sjoel belangstelling zou hebben voor een uit 1704 afkomstige, goed bewaarde en mooi gereviseerde (her)uitgave van "Geschiedenis van de Joden" van Flavius Josephus. In de oorlog is het werk in het geheim in haar huis ter bewaring gelegd door een oom die getrouwd of verloofd was met een joodse vrouw. Het antwoord daarop was snel gegeven. Bibliothecaris Huib Kuiper verzorgde de overname. Mevrouw Wannee-Immerzeel overleed eind 2020.

- De pet van de heer Johan Bloemendal, die hij droeg in Auschwitz, werd geschonken en overhandigd door zijn zoon, de heer D. Bloemendal uit Ede en is tentoongesteld in de consistoriekamer.

Gastvrij museum

In het verslagjaar werd de Sjoel bezocht door bijna 8000 bezoekers. Aanmerkelijk minder natuurlijk dan gebruikelijk. We ontvingen amper leerlingen van de scholen en rondleidingen konden niet gegeven worden.

Naast de bezoekers voor de vaste tentoonstelling en de wisseltentoonstellingen, mocht de Sjoel nog diverse andere gasten verwelkomen.

- In januari was een groep predikanten uit diverse landen op bezoek bij de synode van de Christelijke Gereformeerde Kerken die in Nunspeet vergaderde. Een leerzaam uitstapje naar de Sjoel, kennisoverdracht over de relatie tussen het joden- en christendom door historicus Bart Wallet en een verhaal over het joodse (oorlogs-) verleden van Elburg verrijkte hun kennis.

- Op 3 juli bezocht de heer P. Drenth de Sjoel. Hij is CDA-gedeputeerde van de provincie Gelderland, met cultuur en erfgoed in zijn portefeuille. Drenth liet zich breed informeren over het reilen en zeilen van de Sjoel.

- De bruikleengevers van de werken van de expositie "Vermoorde kunst" werden op 6 juli ontvangen in zowel de Sjoel als in het Noord-Veluws Museum.

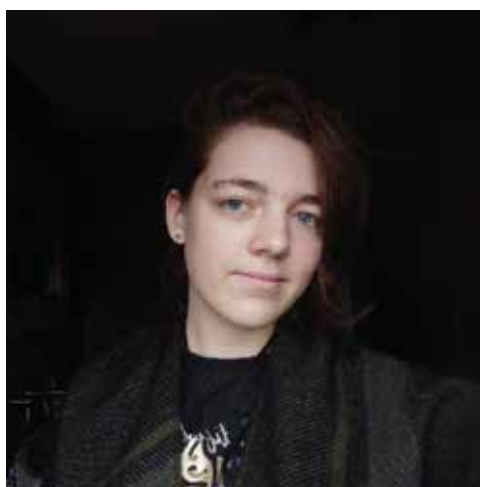
- De ambassadeur van Duitsland (de heer Dirk Brengelmann) en zijn cultureel attaché (de heer Thomas Walter) waren op 4 augustus op bezoek in Elburg. Wethouder Arjan Klein lichtte hen voor over de Elburger musea in coronatijd in het algemeen en over de Sjoel in het bijzonder. Mevrouw Bep de Waard-Ruijs leidde het langs de vaste expositie en de expositie "Vermoorde kunst" en gaf een toelichting over de geschiedenis van de joden in Elburg.

- Linda Horn (co-auteur van "Vermoorde kunst" en adviseur van de gelijknamige tentoonstelling) bezocht in gezelschap van enkele gasten op 23 november de Sjoel.

Vermeldenswaardig nieuws

- Rabo ClubSupport: de actie die Rabobank jaarlijks organiseert ter ondersteuning van culturele organisaties bracht voor de Sjoel dit jaar € 427,31 op.
- Het joodse leven als onderwerp: een aantal studenten van de opleiding leidinggevende travel & hospitality, onder wie één uit Elburg, maakte een werkstuk over het mooiste stadje van Nederland en zocht naar unieke verhalen. In Elburg konden we wel een bijzonder verhaal vertellen, over haar unieke bewoners gedurende een groot aantal jaren, en over het 'unieke' lot wat hen ten deel is gevallen. Ze waren zeer onder de indruk. Hun werkstuk is uiteindelijk een website geworden, waarop een deel van het verhaal van de joden verteld wordt en tevens een kleine introductie van Museum Sjoel Elburg gegeven wordt.

- Annemiek van Limburg uit Wapenveld zocht contact met de Sjoel met de vraag of ze in het kader van haar studie Middle Eastern Studies aan de RUG de Sjoel van dienst kon zijn met haar afstudeerscriptie. Het onderwerp dat een aantal bestuursleden samen met haar bedacht, werd helaas door de opleiding als te breed beoordeeld. Vervolgens schreef ze een scriptie over de vraag waarom Ajax een jodenclub genoemd wordt en waar het antisemitisme van de “F-side” vandaan komt. De werkgroep educatie kan in haar programma voor middelbare scholieren de bevindingen uit de scriptie gebruiken.
- Het heeft in afgeleide zin met de Sjoel te maken, maar het is toch meer dan vermeldenswaard dat Renate van Vuuren uit Elburg, leerlinge vwo-6 van het LFC, de eerste Young Ambassadors Award ontvangen heeft, ingesteld door de Stichting Sobibor voor scholieren uit het voortgezet onderwijs die op bijzondere wijze het voormalige vernietigingskamp Sobibor (Polen) voor het voetlicht brengen. Renata: ‘Ik hilde stille tranen voor al deze mensen, kinderen, ouderen. Allemaal wezens van God.’ Museum Sjoel Elburg organiseerde in 2014 de tentoonstelling “Er reed een trein naar Sobibor”.

Tekening van Renate

Ten slotte

2020: een coronajaar. Maar toch... een jaar waar we op allerlei manieren konden werken aan onze missie om het onderwerp de verdwenen joodse gemeenschap van Elburg en daar aan gerelateerde onderwerpen present te stellen.

En dit allemaal met de hulp van onze vrijwilligers, exposanten, financiers en overheden, die we weer zeer erkentelijk zijn.

Activiteitenverslag 2020

Werkgroep communicatie/pr

De werkgroep communicatie/pr bestond uit de dames Marie Verheij-van Beijnum en Rianne van Mourik-Wubs en de heren David Evertsen, Maarten Clement en Wim Schenk. Voordat alles stil kwam te liggen als gevolg van de maatregelen ter bestrijding van het coronavirus is één vergadering gehouden. In die vergadering stond de vraag centraal met welke middelen we meer potentiële bezoekers kunnen bereiken en hoe we meer interesse bij jongeren kunnen opwekken. Door alle ontwikkelingen als gevolg van het coronavirus kwam het werk stil te liggen.

Dit wil echter zeker niet zeggen dat er geen publiciteit geweest is: sterker, door met name de expositie "Vermoorde kunst", en daarbij door de samenwerking met het Noord-Veluws Museum, kwam ons museum meer dan ooit regionaal en landelijk in het nieuws. Het Reformatorisch Dagblad, het Nederlands Dagblad, dagblad Trouw, de Stentor, NRC en de Telegraaf besteedden aandacht aan een expositie of aan bijvoorbeeld het bezoek van een 'hooggeplaatst persoon'. In kunst- en museumbladen, de uitgave van de Museumkaart, in bladen gericht op het toerisme, in joodse tijdschriften en ook in een aantal kerkelijke bladen (de Waarheidsvriend, Petrus), overal kwam de Sjoel in het nieuws. Natuurlijk werd ook weer de nodige publiciteit gegenereerd door gasten uit te nodigen de opening van een expositie bij te wonen. Twitter, Facebook en Instagram spelen een steeds prominentere rol. De website wordt veelvuldig bezocht. De informatie die op de website staat over (het project joodse) onderduiklocaties op de Noordwest-Veluwe wordt door sommige bezoekers 'gecheckt' en dat levert interessante informatie-uitwisseling op tussen de bezoeker en de coördinator van het project: mevrouw Bep de Waard-Ruijs.

Werkgroep beheer en onderhoud

Beheer

De werkgroep bestond in het verslagjaar uit de volgende personen: de heren Aleid Hulst, Martijn Hulst, Zwier Riezebos, Berend Schoonhoven, Reijer Spaan en Herman Spek met als reservebeheerders David Evertsen en Jetse Kuipers. In het verslagjaar werd onder dankzegging voor hun jarenlange inzet, afscheid genomen van de beheerders Aleid Hulst en Zwier Riezebos. Willem Rutten, plv. penningmeester van SMSE, fungeert sinds medio 2017 als voorzitter van de werkgroep. Hij maakte de roosters, Reijer Spaan verzorgde de inkoop van schoonmaakmiddelen en dergelijke. Mevrouw Marry van de Poll regelde de inkoop voor de keuken. De beheerders ontvangen een belastingvrije vergoeding van max. € 1.700,- per jaar.

Groot onderhoud

In het jaarverslag over 2019 meldden wij al dat Monumentenwacht Gelderland in september 2018 haar tweejaarlijkse inspectierapport uitbracht. Het rapport bevatte een lange lijst met aanbevolen werkzaamheden. De ad-hocwerkgroep bestaat uit de heren Willem Rutten (plv. penningmeester), Maarten Clement (bestuurslid) en Reijer Spaan. In het najaar kreeg de werkgroep versterking van Gerard van der Velde (plv. voorzitter van het bestuur). Adviseur van de werkgroep is de heer Gerrit-Jan Prins.

In het verslag over 2020 schreven wij al, dat door de werkgroep was geconcludeerd, dat alle noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden het beste in één grote beurt uitgevoerd zouden kunnen worden. De ad-hocwerkgroep hield zich (in overleg met de penningmeester van het bestuur) in het verslagjaar vooral bezig met het zoeken naar financiering van het onderhoud. Daarvoor werd

overleg gevoerd met de gemeente Elburg. Bij het einde van het verslagjaar was de financiering nog niet rond. Op het moment van het schrijven van dit verslag (februari 2021) ziet het er naar uit dat de financiering rond zal komen. Een deel financieren wij zelf en het overige wordt gefinancierd met de instandhoudingssubsidie van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, een tienjaarslening van de gemeente en een bijdrage van de gemeente.

Werkgroep wisseltentoonstellingen

Samenstelling werkgroep

De werkgroep bestaat uit de dames Bep de Waard-Ruijs, Rianne van Mourik-Wubs en Cathy Leijs (grafische vormgeving). Halverwege het verslagjaar kwam mevrouw Madeleine Vink de werkgroep versterken. Verder zijn de heren Tom Bergstra en Reijer Spaan (opbouw tentoonstellingen) lid van deze werkgroep.

Frederieke Jeletich-Visser was projectleider en adviseur van de werkgroep. Eind 2020 beëindigde Frederieke haar werkzaamheden voor Museum Sjoel Elburg. Voor wat de werkgroep betreft werd zij opgevolgd door Cathy Leijs.

De heer Edward van Voolen fungeerde als gerespecteerd adviseur. Ten slotte heeft cineast Frans Sellies weer fraaie filmpjes gemaakt en droeg ook mevrouw Marry van der Poll een zeer gewaardeerd steentje bij middels de catering tijdens openingen.

Tentoonstellingen

In 2020 organiseerde de werkgroep drie wisseltentoonstellingen. Alle drie stonden ze in het teken van de herdenking van 80 jaar Tweede Wereldoorlog en 75 jaar bevrijding.

“Minje” van Sam Drukker, een eerbetoon aan overleving

Van 20 september 2019 t/m 4 januari 2020 was de tentoonstelling “Minje, een eerbetoon aan overleving” van de schilder/tekenaar Sam Drukker te bewonderen. Deze intieme en indringende tentoonstelling bestond uit tien geschilderde portretten van joodse mannen die de Tweede Wereldoorlog nog bewust hebben meegemaakt, en uit zestien getekende voorstudies in inkt op papier. Sam

Drukker heeft de mannen in 2012 in de schilderijen bijeengebracht en daarmee een verdwijnende generatie nog net op tijd vastgelegd. Met de Jiddische titel Minje (minyan in het Hebreeuws) verwijst Sam Drukker naar het minimumaantal van tien joodse mannen dat nodig is voor een joodse gebedsdienst. Het staat symbool voor een gemeenschap, die bij vreugde en verdriet samenkomt en elkaar steunt. Sam Drukkers “Minje” laat zien hoe belangrijk het is bij een gemeenschap te horen. Zijn portrettenserie is daarmee een eerbetoon aan de joodse traditie en aan ‘overleven’. Als dank voor de uitstekende samenwerking heeft Sam Drukker het museum een prachtige tekening geschonken!

“Waarom schrijf je me niet”

Van 10 januari 2020 t/m 14 maart 2020 presenteerde Museum Sjoel Elburg de Nederlands-Duitse expositie “Waarom schrijf je me niet” van de Lotty Veffler Foundation. Met brieven en briefkaarten uit

getto's en nazikampen, dagboekfragmenten, foto's en filmpjes vertelt de tentoonstelling over de vervolging van Joden, Roma, Sinti en tegenstanders van de nazi's in de aanloop naar en tijdens de Tweede Wereldoorlog. "Waarom schrijf je me niet" is een reizende tentoonstelling, die op veel plaatsen - met name in scholen - in Nederland en Duitsland wordt getoond. De opening werd verricht door mevrouw Rozette Kats, vertrouweling van Jules Schelvis, een

van de hoofdpersonen uit de tentoonstelling. Voor de realisatie van de tentoonstelling in Museum Sjoel Elburg is met name door Frederieke Jeletich nauw samengewerkt met Mirjam Huffener, de projectdirecteur van de Lotty Veffers Foundation.

"Vermoorde kunst"

Voor deze tentoonstelling – die georganiseerd werd in het kader van het provinciale programma Veluwe Remembers – bundelden Museum Sjoel Elburg en het Noord-Veluws Museum in Nunspeet hun krachten. Onder de titel "Vermoorde kunst" brachten beide musea werk voor het voetlicht van 25

joodse Nederlandse beeldende kunstenaars die in de Tweede Wereldoorlog door de nazi's zijn vermoord. De tentoonstelling werd als gevolg van de coronapandemie met twee maanden verlengd tot 29 november.

In Museum Sjoel Elburg was het werk van het bekende kunstenaarspaar Else Berg (1877-1942) en Mommie Schwarz (1876-1942) te zien. Zij maakten ruim dertig jaar deel uit van de Amsterdams-Bergense avant-

garde. Beide kunstenaars reisden veel door Europa en lieten zich voortdurend inspireren door de vernieuwingen in de moderne kunst. Tot ze op 12 november 1942 werden opgepakt in Amsterdam, op 16 november via Westerbork werden gedeporteerd en op 19 november 1942 in Auschwitz werden vermoord.

Deze tentoonstelling kon slechts gerealiseerd worden dankzij de zeer gewaardeerde adviezen en bemiddeling van gastconservator Edward van Voolen en adviseur Linda Horn! Namens de beide musea is door de conservatoren Margot Jongedijk en Frederieke Jeletich veel werk verzet. Tweede Wereldoorlog door de nazi's zijn vermoord. De tentoonstelling werd als gevolg van de coronapandemie met twee maanden verlengd tot 29 november. In Museum Sjoel Elburg was het werk van het bekende kunstenaarspaar Else Berg (1877-1942) en Mommie Schwarz (1876-1942) te zien. Zij maakten ruim dertig jaar deel uit van de Amsterdams-Bergense avant-garde. Beide kunstenaars reisden veel door Europa en lieten zich voortdurend inspireren door de vernieuwingen in de moderne kunst. Tot ze op 12 november 1942 werden opgepakt in Amsterdam, op 16 november via Westerbork gedeporteerd en op 19 november 1942 in Auschwitz vermoord. Deze tentoonstelling kon slechts gerealiseerd worden dankzij de zeer gewaardeerde adviezen en bemiddeling van gastconservator Edward van Voolen en adviseur Linda Horn. Namens de beide musea is door de conservatoren Margot Jongedijk en Frederieke Jeletich veel werk verzet. Er moesten tal van

bruikleengevers worden benaderd, die niet eerder geëxposeerd werk beschikbaar hebben gesteld: Frans Hals Museum te Haarlem, Joods Historisch Museum te Amsterdam, de heer Michiel Levit, Museum Kranenburgh te Bergen, Stichting Joods Virtueel Museum te Amsterdam, mevrouw Wilma Schuhmacher te Amsterdam en diverse particuliere verzamelaars. Bij de tentoonstelling is in samenwerking met Van Spijk Art Books een zeer fraaie publicatie gemaakt geschreven door Edward van Voolen en Linda Horn. Deze publicatie is vorm gegeven door fotograaf/vormgever Gijs Dragt te Zwolle.

Project Onderduik op de Noordwest-Veluwe

Het educatieve project "Onderduik op de Noordwest-Veluwe", dat in het kader van de manifestatie Veluwe Remembers / 75 jaar vrijheid is opgezet, bestond uit meerdere onderdelen:

- Documentaire Onderduiken op de Noordwest-Veluwe
- Lesbrieven Onderduiken op de Noordwest-Veluwe
- Fietsgids "Joodse onderduiklocaties op de Noordwest-Veluwe"
- Inventarisatie en registratie van joodse onderduiklocaties op de Noordwest-Veluwe (gemeenten Oldebroek, Elburg, Nunspeet).

Documentaire

De voorbereidingen voor de documentaire startten medio 2019. De voorbereidingen bestonden uit een groot aantal activiteiten en namen een paar maanden in beslag:

- Contact leggen met de acteurs/actrices, te weten leerlingen van groep 7 en 8 van het basisonderwijs. Jesse Moling, de toenmalige jeugdburgemeester van de gemeente Elburg, zegde spontaan zijn medewerking toe.
- Besprekingen met regisseur en cineast Frans Sellies.
- Contact leggen / besprekingen met 'voice-over'.
- Onderzoek, inlezen en schrijven van een script voor de documentaire.
- Overleg met bestuur Stichting Het verscholen dorp te Vierhouten.
- Overleg met besturen van regionale oudheidkundige verenigingen.
- Overleg met huidige bewoners van meerdere onderduiklocaties.
- Overleg met eigenaren van geschikte filmlocaties.
- Overleg met KNRM Reddingsstation Elburg in verband met de veiligheid (onder)duik (letterlijk) in havenkanaal van aantal acteurs/leerlingen.
- Bezoek (twee keer) en overleg met het Nationaal Onderduikmuseum in Aalten in verband met het filmen aldaar.
- Het filmen op verschillende locaties.
- Montage en editing van de gemaakte beelden en geluid.
- Presentatie voor genodigden van de documentaire in Museum Sjoel Elburg op maandag 9 maart.
- Versturen van uitnodigende brief/folder aan de directeurs en leerkrachten van groep 7 en 8 van 70 basisscholen in de gemeenten Kampen, Dronten, Nunspeet, Elburg en Oldebroek.

Lesbrief

Begin 2020 werd begonnen met de realisatie van een lesbrieven voor leerlingen van groepen 7 en 8 van het basisonderwijs. In de fraai vormgegeven lesbrieven is een aantal pedagogisch en didactisch verantwoorde werkvormen opgenomen als het maken van een 'woordveld', het schrijven van een verslagje voor de website van de eigen school, het beantwoorden van vragen en opdrachten met betrekking tot de documentaire om het kijken te intensiveren, het actualiseren van het fenomeen onderduik (Amnesty

International). Met name de werkgroep educatie van Museum Sjoel Elburg gebruikt de lesbrieven. In verband met de huidige Covid-19-pandemie is de documentaire ook op meerdere basisscholen vertoond en zijn lesbrieven klassikaal ingevuld.

Fietsgids “Joodse onderduiklocaties op de Noordwest-Veluwe”

Direct na 9 maart 2020 is begonnen met het samenstellen van de fietsgids “Joodse onderduiklocaties op de Noordwest-Veluwe”. In de Tweede Wereldoorlog zijn in ons land ongeveer 28.000 joden

Bep de Waard overhandigt het eerste exemplaar van de fietsgids aan een nazaat van 'Mie van de Sluze.

ondergedoken om aan deportatie naar de vernietigingskampen te ontkomen. In veel steden en dorpen zijn er mensen die hen een schuilplaats geven. Ruim 12.000 ondergedoken joden worden alsnog gepakt en vermoord, de meesten door verraad.

In de fietsgids “Joodse onderduiklocaties op de Noordwest-Veluwe” staan twee fietsroutes vanuit Museum Sjoel Elburg. Deze routes komen langs een aantal joodse onderduiklocaties en geven een indruk van de joodse onderduikgeschiedenis van dit

gebied. De beide fietstochten zijn zoveel mogelijk uitgezet via fietsknooppunten.

De noordelijke route gaat naar Oosterwolde, Oldebroek en Noordeinde. In de zuidelijke route zijn Doornspijk, Nunspeet, Vierhouten en 't Harde opgenomen. De fietsgids kwam tot stand dankzij een intensieve samenwerking tussen projectleiding mevrouw Bep de Waard-Ruijs en grafisch vormgever mevrouw Cathy Leijs.

Inventarisatie joodse onderduiklocaties op de Noordwest-Veluwe

Tijdens het samenstellen van de fietsgids er veel informatie boven over onderduiklocaties in de regio boven water. Zoveel zelfs dat het ondoenlijk was alles te gebruiken in de fietsgids. Er werd besloten om alle informatie te plaatsen op de website van Museum Sjoel Elburg (button Kennisbank/Joodse onderduiklocaties). Tot nu toe zijn 115 locaties opgenomen op de Kennisbank. Elke locatie is beschreven en zo mogelijk voorzien van één of meer illustraties. Zo is een zeer waardevol overzicht ontstaan van de adressen waar joden ondergedoken hebben gezeten. En het overzicht neemt nog

Dr. D. Hondius

steeds toe. Inmiddels heeft dr. Dienne Hondius, universitair docent aan de Vrije Universiteit te Amsterdam en stafmedewerker van de Anne Frankstichting, contact opgenomen met de projectleiding. Ze is initiatiefnemer van het internationale project Mapping Hiding Places. Ze gaat met studenten van de VU de joodse onderduik in Europa in kaart brengen. Ze is zeer geïnteresseerd in het project “Onderduik op de Noordwest-Veluwe” van Museum Sjoel Elburg. Ze wil graag de onderduiklocaties in Elburg en omgeving opnemen in haar project.

Dichtbundel Clara Asscher-Pinkhof

Mevrouw Esther Rozendaal-van Belle rondde in 2000 haar studie Semitische talen af met een scriptie over de Hebreeuwse gedichten van de joodse schrijfster en pedagoge Clara Asscher-Pinkhof (1896-1984). Uit de biografie van mevrouw Asscher blijkt dat zij op latere leeftijd naar Israël

emigreerde en daar zich de Hebreeuwse taal eigen maakte. Terwijl ze overdag colleges volgde, schreef ze 's nachts haar eerste gedichten. Mevrouw Rozendaal heeft deze gedichten vertaald en van commentaar voorzien. De gedichten waren echter nog nooit gepubliceerd. Het bestuur van de Stichting Museum Sjoel Elburg (namens MSE: mevrouw Bep de Waard-Ruijs en de heer Tom Bergstra) wilde in het herdenkingsjaar 2020 in samenwerking met mevrouw Rozendaal deze prachtige gedichten bundelen en uitgeven en op die manier voor een groot publiek toegankelijk maken. De bundel "Een en al liefde" moest worden ervaren als eerbetoon aan Clara Asscher-Pinkhof. De bijzonder fraaie bundel werd vormgegeven door fotograaf/vormgever Gijs Dragt te Zwolle.

Boodschap van verzoening

Via de publicatie van de dichtbundel kon ook aandacht worden geschonken aan het, misschien wel belangrijkste boek in haar oeuvre: "Sterrekinderen" (1946). Clara Asscher-Pinkhof ontving in 1962 voor "Sterrekinderen" de Jugendbuchpreis en sprak ter gelegenheid van de prijsuitreiking een boodschap in voor de Duitse jeugd, een boodschap van verzoening: 'Ik weet hoe zwaar het jullie drukt de erfgenamen te zijn van een generatie, die dat heeft gedaan. Het is moeilijker erfgenaam te zijn van de vervolgers dan van de vervolgd. Maar jullie kunt je van deze erfenis bevrijden. Voor jullie ligt de toekomst waarin je aan een nieuwe wereld kunt bouwen. (...) Een wereld waarin jeugd (...) van de hele wereld het korte woordje 'wij' leert uit te spreken. Het klinkt misschien wat wonderlijk, als een oude vrouw en bovendien een Jodin tegenover de Duitse jeugd het woord 'wij' uitspreekt. Maar dit 'wij' is de brug van vandaag naar morgen (...). En ik weet dat jullie het kunt: het bouwen van die brug. WIJ kunnen het'. Het is juist in een periode van toenemend antisemitisme noodzakelijk om aandacht te vragen voor de boodschap van verzoening van Clara Asscher-Pinkhof.

Presentatie

Op 13 februari 2020 kon de bundel onder grote belangstelling worden gepresenteerd. Hiervoor werd uitgeweken naar het zogenaamde Refter van het nabij gelegen Museum Elburg. Daar overhandigde mevrouw Rozendaal het eerste exemplaar aan mevrouw Naomi Betzer-Langer, kleindochter van Clara Asscher-Pinkhof. In aanwezigheid van haar twee zussen Efrat en Tsila, eveneens kleindochters van Clara Asscher-Pinkhof.

*Links de cover van de dichtbundel,
rechts Esther Rozendaal met Naomi
Betzer-Langer.*

Werkgroep educatie

Samenstelling werkgroep educatie

Marijke Weterholt (secr.), Jetse Kuipers, Mirjam van der Span, Teun Breen, Huib Kuiper, Theo van Ledden, Bert Rodenburg (voorz.). De samenstelling van de werkgroep educatie is ten opzichte van 2019 uitgebreid met Huib Kuiper. Aangemeld in december 2019 deed Huib in de korte periode dat we in 2020 actief konden zijn volledig mee. Een aanvulling waar we blij mee zijn. Hoewel Marijke Weterholt eerder aangaf haar werkzaamheden te willen beëindigen, besloot ze bij nader inzien toch nog betrokken te willen blijven. De intensiteit van deze betrokkenheid zal evenwel meer in overeenstemming met haar dienstjaren zijn. Er blijft evenwel sprake van personele kwetsbaarheid van de werkgroep educatie. Blijvende aandacht is hiervoor nodig.

Vergaderingen

Mede vanwege de beperkingen als gevolg van de maatregelen om het coronavirus te bestrijden heeft er geen vergadering plaatsgevonden van de complete werkgroep educatie. Wel heeft er in januari overleg plaats gevonden van de sectie voortgezet onderwijs. Dit ter voorbereiding op een aangevraagd schoolbezoek vanuit het voortgezet onderwijs, alsmede de invulling van de begeleidingsroosters bij deze bezoeken.

Schoolbezoeken en -contacten

De coronacrisis heeft haar invloed ook laten gelden op onze activiteiten, waarvan de meest belangrijke de schoolbezoeken zijn. Hoewel er behoorlijk wat reserveringen waren hebben we vanaf medio maart toch geen scholen meer kunnen ontvangen. Maandag 9 maart was met de Regenboog uit Oldebroek voor 2020 de laatste ontvangst.

Contacten waren gelegd om de documentaire "Onderduik" op de scholen te vertonen. Ook dit kon vanwege de coronabeperkingen geen doorgang vinden. Een usb-stick met lesbrief is bij een docent van de Regenboog bezorgd om hiermee zelf in de klas met behulp van een digibord de documentaire te vertonen en de lesbrief te behandelen. De reacties waren zeer positief. De hoofdrol in bedoelde documentaire werd ingevuld door enkele leerlingen van groep 8 van de Borchstee. Daarom is de usb-stick eveneens afgegeven aan De Borchstee. Hierdoor heeft de klas deze documentaire nog kunnen zien alvorens de basisschool te verlaten.

In Museum Sjoel hebben we als werkgroep in totaal 311 leerlingen plus begeleiding mogen ontvangen en rondleiden, als volgt onderverdeeld:

Vanuit het basisonderwijs:

211 leerlingen, afkomstig van de hiernavolgende zes scholen:

- De St. Franciscus – Nunspeet
- De Schaapskooi – Wezep
- Mattanja – Hoge Enk
- De Borchstee – Elburg
- Boaz-Jachinschool – Elspeet
- De Regenboog – Oldebroek

Vanuit het voortgezet onderwijs:

- 100 leerlingen van de scholengemeenschap "De Noordgouw" te Heerde

Materiaal

In het kader van de Erfgoedleerlijn was er al nieuw materiaal beschikbaar gekomen voor leerlingen van de basisscholen. Voor de individuele kinderen in de basisschoolleeftijd was en is een puzzel beschikbaar. Dit bleef zo.

Ten behoeve van het voortgezet onderwijs zijn de volgende lesbrieven ontwikkeld:

1. Klaartje de Hond; een joods Elburgs meisje. Deze lesbrief confronteert de lezers met een gewoon Elburgs meisje dat vanwege haar joodse afkomst de ergste verschrikkingen van de Tweede Wereldoorlog heeft moeten ondergaan en daarin het leven liet.
2. Lesbrief over het jodendom. Daarnaast is er ten behoeve van een gelijkmatige spreiding van leerlingen door het gehele museum voor het voortgezet onderwijs een leidende lesbrief gemaakt. De ontwikkeling van geschikt materiaal voor het catecheseonderwijs van de kerken blijft onze aandacht houden.

Middelen

Ten behoeve van de educatie in de presentatieruimte is een nieuwe computer ontvangen.

Evaluatie

De invloed van de coronacrisis ging helaas ook Museum Sjoel Elburg niet voorbij. Was er aanvankelijk een goede start, na 9 maart stopte alles op educatief gebied. Museum Sjoel Elburg biedt ons ruime mogelijkheden de geschiedenis van het joodse volk, hun leven en lijden, onder de aandacht van onze medemensen te brengen. Zeker gelet op de invloed hiervan op de persoonsvorming kan hier niet vroeg genoeg mee worden begonnen.

De educatieve waarde van ons museum wordt door de meeste basisscholen in de gemeente Elburg erkend. Dit leiden wij af uit de getoonde belangstelling voor ons pakket (deelname groep 8 aan de Erfgoedleerlijn). Evenwel: nog niet alle basisscholen binnen de gemeente blijken dit pakket op een juiste waarde te schatten. De basisscholen op 't Harde willen we in deze actiever benaderen.

De belangstelling vanuit het voortgezet onderwijs nam voorzichtig toe. Aandacht hiervoor blijft nodig. Als werkgroep zien wij uit naar het eind van de coronabeperkingen. Vooruitlopend daarop staan we voor de uitdaging onze missie op zowel educatief als vormend gebied opnieuw sterk onder de aandacht van het onderwijs te brengen.

Werkgroep museumwinkel

De werkgroep bestond in het verslagjaar uit de volgende leden: de heren B. van Eerde (SMSE), W. Rutten, voorzitter (SMSE), P. Wastenecker (SVMSE) en vrijwilligers mevrouw M. van de Poll, mevrouw G. van Broekhuijsen, mevrouw B. Vaessen en de heer D. Evertsen. Het museum heeft een ruime keus aan ansichtkaarten. Verder verkoopt het museum onder andere posters, boeken, Israëlische wijnen en kleine cadeautjes. Gedurende het afgelopen jaar was het museum een aantal maanden gesloten in verband met de coronamaatregelen. Ondanks die maatregelen werd een positief resultaat geboekt. Ook in 2020 werd het assortiment bij tentoonstellingen tijdelijk uitgebreid met één of meer artikelen (kaarten, boeken en dergelijke). Dit gebeurt in overleg met de werkgroep tentoonstellingen. Nieuw in het assortiment waren in 2020:

- Een en al liefde - Hebreeuwse gedichten, Clara Asscher-Pinkhof (vertaald door Esther Rozendaal-van Belle)
- Fietsgids Joodse onderduiklocaties op de Noordwest-Veluwe
- Vermoorde kunst. Werk van vermoorde joodse kunstenaars, door Edward van Voolen en Linda Horn (ter gelegenheid van de gelijknamige tentoonstelling).

Er is in 2020 twee keer vergaderd. Op de laatste dag van het jaar werd de voorraad geïnventariseerd.

Bestuursverslag Stichting Museum Sjoel Elburg 2020

Activiteitenverslag 2020

**Museum
Sjoel Elburg**

Museum Sjoel Elburg

Graaf Hendriksteeg 2

8081 CH Elburg

+31 (0)525 - 685 564

info@sjoelburg.nl

www.sjoelburg.nl